

РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурс за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.9. Туризъм (Алтернативно хотелиерство).

Рецензент: доц. д-р Веселина Иванова Атанасова, катедра „Маркетинг и туризъм“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм.

1. Обща информация

Основание за написване на настоящата рецензия е Заповед №: РД-198 от 10.07.2023 г. на Ректора на Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас за утвърждаване на Научно жури по конкурс за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.9. Туризъм (Алтернативно хотелиерство), обявен в Държавен вестник, бр. 42 от 12.05.2023г. и Протокол №1 от 17.07.2023 г. от заседанието на научно жури за избор на председател и назначаване на рецензенти за конкурса.

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас“.

2. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ е обявен за нуждите на Катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“, Колеж по туризъм към Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас, а обявата е публикувана в Държавен вестник.

В конкурса участва един кандидат – гл. ас. д-р Елена Дамянова Илиева.

Представените от кандидата материали и документи са в съответствие с минималните национални изисквания в ЗРАСРБ. Също така, кандидатът изпълнява, дори надхвърля точките по някои критерии от минималните университетски изисквания на Правилника за условията за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

3. Биографични данни на кандидата

Представената професионална автобиография от кандидата – гл. ас. д-р Елена Илиева ми дава основание да насоча вниманието на научното жури към следните по-съществени факти от нейното развитие и академичен опит, които дават основание за допускане и участие в конкурса, а именно:

Елена Дамянова Илиева завършва средното си образование в Гимназия със засилено преподаване на немски език, ГПНЕ „Гьоте – Бургас“ през периода 2001 – 2006 г. През 2010 г. завършва Икономически университет – Варна и придобива ОКС „бакалавър“, а на следващата година ОКС „магистър“, специалност „Международен туристически бизнес“. През 2015 г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Възможности за приложение на таймшеър в хотелиерството на Южен Черноморски туристически район“ (Диплома № 059/29.06.2015) и придобива ОНС „доктор“, по научна специалност „Икономика и управление“ (Туризм) също в Икономически университет – Варна.

Академичният стаж на Елена Илиева стартира от средата на 2018 г. като главен асистент в катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“, в Колеж по туризъм към Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

Трудовата дейност на гл. ас. д-р Елена Илиева започва през 2004 г. в сферата на туризма и по-конкретно на длъжност - туристически гид, продължава като аниматор, хотелски администратор, хотелски представител и агент в авиокомпаниите. Богатия туристически опит и професионалното развитие на кандидата се покриват с областите на нейните научни интереси.

Гл. ас. д-р Елена Илиева притежава солидни езикови познания: владее немски и английски език писмено и говоримо.

Академичната кариера на гл. ас. д-р Илиева успешно се съчетава и с научно-изследователска дейност чрез участие в значителен брой научни публикации и проекти. В рамките на своята академична кариера гл. ас. д-р Илиева има над 40 научни публикации, в т.ч. монографии, статии и учебници в български и чуждестранни издания. Участва в научни и образователни проекти на университетско и международно ниво, на един от които е ръководител.

Достойнствата на доц. д-р Илиева и нейната ангажираност извън учебната и НИД в Университета се разкрива убедително и от експертната дейност, в която участва като член на Сдружение «Рафаел – инфо, култура и туризъм».

4. Количествена и съдържателна характеристика на представените научни трудове

От приложените документи на кандидата става ясно, че броят и съдържанието на публикациите, са ясни и категорични доказателства за количествено и качествено характеризирани на творческите и научни постижения на гл. ас. д-р Елена Илиева.

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” гл. ас. д-р Елена Илиева се представя с **общо 41** публикации както следва:

- 1 самостоятелна монография (хабилитационен труд) по показател В.3.;
- 1 глава от колективна монография, по показател Г.10.1.;
- 1 книга, базирана на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС "доктор" по показател Г.5.1.;
- 2 статии, публикувани в научни издания, индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus; Web of Science) на английски език по показател Г.6.;
- 31(тридесет и две) публикации от показател Г.7.в пълен текст, от които: 27 (двадесет и седем) самостоятелни и 4 (четири) в съавторство(публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и индексирани или публикувани в редактирани колективни томове).

- 1 студия, публикувана в научни издания, индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus; Web of Science) в съавторство на английски език по показател Г.8.
- 1 публикуван университетски учебник по показател Е.20.;
- 3 публикувани учебни помагала по показател Е.21., от които 2 (две) самостоятелни и 1 (едно) в съавторство.

Монографичният труд „Състояние и перспективи за развитие на споделеното настаняване в българските черноморски туристически райони, София: Librum, 2023 г.с ISBN 978-619-7690-14-9 е **първото по рода си пространствено и многоаспектно проучване на споделеното настаняване в България**. В монографията детайлно и задълбочено се извеждат теоретичните аспекти за разкриване съдържанието на същността на споделеното настаняване, обособяване на основните субекти по реализацията му, както и факторите с интензивно влияние върху формирането и развитието на системата в глобален мащаб. Прави впечатление, че след детайлен анализ на теоретичните трактовки, както и вземайки предвид тематиката на научния труд, авторът предлага **собствена методика за проучване** на състоянието и възможностите за развитие на споделено настаняване в туристически район. Открити са основни изводи от анализа, направена е обективна оценка на състоянието на споделеното настаняване в българските черноморски туристически райони и са очертани основните перспективи и препоръки за неговото развитие.

Налице е достатъчен брой публикации, които покриват широк спектър от видове научни трудове, при което самостоятелните заемат съществен дял от научната продукция. Внимателният прочит на научната продукция на кандидата разкрива актуална проблематика относно съвременни аспекти в туризма.

5. Количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

В приложената документация е разработена справка за учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Елена Илиева.

В периода от своето назначаване на академичната длъжност досега, кандидатът води лекционни курсове, семинарни и практически упражнения в различни учебни дисциплини при обучението на студенти в ОКС „Проф. бакалавър“ и ОКС „Бакалавър“, пряко свързани с тематиката на обявения конкурс. Доказателство за това са посочените дисциплини в приложените справки, а именно: „Икономика на хотела и ресторанта“; „Ценова политика в туризма“; „Международни икономически отношения“; „Икономика на туристическото предприятие“; „Практика в работна среда“; „Учебно-производствена практика“; „Специализираща практика“. Гл. ас. Илиева изпълнява пълна аудиторна натовареност и представя участие в разработването на учебни програми като автор и съавтор.

6. Идентифициране на приносите в научноизследователската работа на кандидата

Подкрепям откритите научни и научно-приложни приноси в представената справка от гл. ас. д-р Елена Илиева. Подчертавам някои от съществените:

Авторският труд „Състояние и перспективи за развитие на споделеното настаняване в българските черноморски туристически райони“, както и тематично обвързаните с него публикации свързани с развитието, състоянието и съвременни бизнес формати в алтернативното хотелиерство имат съществени приноси за:

- концептуализиране на същността и особеностите на споделеното настаняване като интегрална част от споделената икономика и от туристическата индустрия, акцентирайки върху хибридният характер на системата.
- въвеждане на нова, прецизна авторова методика за проучване на състоянието и възможностите за развитие на споделено настаняване в туристически район.;
- открояване на сравнителни характеристики между ползвателите и неползвателите на споделени единици в изследвания район, допринасяща за

практическата насоченост на проучването по линия ефективно предлагане на този съвременен продукт;

- представяне на научно-приложна авторова методика за изследване на развитието и приложимостта на таймшеър в хотелиерството на туристически район;

- предложените авторски оценки за състоянието и приложението на таймшеъра са полезни за подобряване на средата в изследваните туристически райони.

В някои от изследванията, свързани с икономическите аспекти на туризма и хотелиерството – актуално влияние, съвременни изменения и перспективи за развитие откроявам следните приноси:

- разкриване на основните видове рекламации в хотелиерството, изследване на подходите при тяхната обработка и индикиране на техники при водене;

- характеризиране на бизнес модела на Airbnb и специфичните му особености;

- извършване на анализ на икономическото влияние от споделеното настаняване на Airbnb в национални и местни икономики на различни туристически дестинации;

- Оценка на икономическото влияние от споделеното настаняване на Airbnb с акцент пазари САЩ и Европа и очерк на перспективите за нататъшен растеж.

- разкриване на икономическия смисъл на цената и ценообразуването в туризма, разнообразието от цени и подходи при тяхното формиране и управление, както и спецификите на канселационните цени и политики на туристическото предприятие.

В обобщение, с оглед на резултатите в представените научни трудове, се налага оценката, че е налице задълбочен научен анализ към изследваната проблематика. Научноизследователската и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Илиева кореспондират с обучението на студентите. Представената научна

продукция обогатява в значителна степен науката и практиката по отношение възможностите за развитието на туристическата индустрия.

7. Критични забележки и препоръки към кандидата

Нямам конкретни забележки към гл. ас. д-р Елена Илиева. Отчитайки съдържанието и тематиката в предложените за рецензиране научни трудове мога да формулирам следните препоръки:

- да развива и затвърждава позицията си на изследовател на съвременните проблеми в туризма, респ. в алтернативното хотелиерство.
- да разширява и задълбочава публикационната си дейност в реферирани и индексирани световни база данни.

8. Заключение

Обзорът на публикациите на гл. ас. д-р Елена Илиева дава основание да подчертая техните достойнства и постигнатите резултати в научната и научноизследователската дейност, в това число:

- ✓ Задълбоченост и прецизност в проведените научни изследвания и издадените публикации;
- ✓ Коректност и почтеност при представянето на научната продукция и провеждане на преподавателската работа.

Според представените документи и постигнатите научно-изследователски и преподавателски резултати гл. ас. д-р Елена Илиева **отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академични състав за заемане на длъжността „доцент“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“-Бургас.

Гл. ас. д-р Елена Илиева декларира **912,5 точки и съответно покрива точките** за изпълнението на минималните изисквания, посочени в Приложение едно на Правилника за условията за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“-Бургас.

Изпълнени са по всички показатели количествените и качествени изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ .

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Гл. ас. д-р Елена Илиева се характеризира с разпознаваемост в научните среди, което се изразява в наличните 22 цитирания.

В заключение, на основата на положителните страни на предоставената информация, научните достижения и личния принос на кандидата, убедено давам своята положителна оценка за гл. ас. д-р Елена Илиева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.9. „Туризм (Алтернативно хотелиерство) в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

08.09. 2023 г.

гр. Бургас

Рецензент:

доц. д-р Веселина Атанасова